

Երբ արեան ճնշումը շատցած է, ինչ որ առաջին նշանն է պնդերակութեան, հետեւիլ սննդապահական հետեւեալ կանոններուն. — միտ ուտել շաքարժը միայն երեք օր, երբեմն աւելի քիչ, հրաժարելով ուղեղէ եւ սեւ միսէ, հացը քիչ քանակութեամբ, առատ կանանչեղէն, կերակուրները շատ քիչ աղ պիտի պարունակեն: Իբրեւ ըմպելի՝ առտուն, ծով բերնով, մէկ գաւաթ ջուր, կամ պտուղ մը: Հրաժարիլ թէյէ, սուրճէ, ոգելից ըմպելիներէ, ախորժաբեր հեղուկներէ, գինիէ: Միւս կողմէ մերթ ընդ մերթ բժշկական քննութեան ենթարկուիլ, ստուգելու համար երակներուն, երիկամներուն եւ ընդհանրապէս ներքին գործարաններուն վիճակը:

Այսպիսի կանոններով, եւ առանց դեղի, կարելի է կանխել պնդերակութեան հետեւանքները, որոնք այնքան ծանր են:

ԲԺ. Պ. ՔՕԼՕԼԵԱՆ

ԵՐԲ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՆԹԱՐԿԵԼ ԵՐԱԽԱՆԵՐԸ

Չափազանց կարեւոր հարց մըն է այս, ե՞րբ կարելի է գործողութեան ենթարկել երախաները: Հարցումին պատասխանը կախում ունի երախային տարիքէն, բնախօսական պայմաններու կատարելութենէն և այլ կէտերէ:

Եւ սակայն կարելի է երկուքի բաժնել այն հիւանդութիւնները, որոնք կը պահանջեն անմիջական կամ յետագայ գործողութիւն:

Անմիջական գործողութեան պէտք է ենթարկել այն նորածինները որոնց 1) աղիքը, սրբանը գոց է, 2) ստամոքսին աղիքային անցքը սեղմուած է, 3) աղիքները իրարու մէջ անցած են: Ախտաճանաչումը անշուշտ բժիշկը միայն կրնայ ընել:

Յետագային գործողութեան ենթարկել այն մանուկները, որոնց տարիքը, կազմուածքը չի ներեր և վերոյիշեալ հիւանդութիւնները չեն ներկայացներ: Այդ պարագային, գործողութիւնը յետաձգելով հանդերձ, պէտք է լաւ քննել վիրաբուժութեան ենթարկուելիք մասը, ընդհանուր վիճակը, ժառանգական հիւանդութիւնները, զանազան գործարանները, մէզը, աղիքներուն վիճակը:

Արդ, որոնք են այն հիւանդութիւնները, որոնց գործողութիւնը կարելի է յետաձգել.

Պորսային աղեթափութիւն (*hernie ombilicale*). սպասել մինչեւ որ երախան 5-6 տարեկան ըլլայ: Մինչև այդ կապ (*bandage*) դնել:

Անուկային աղեթափութիւն (*hernie inguinale*). սպասել մինչև որ երախան 3 տարեկան ըլլայ: Մինչև այդ՝ հսկել, շարունակ քննել:

մորթը եւ կապ դնել: Եթէ աղեթափութիւնը աննշան է, յաճախ կրնայ ինքնին անհետանալ:

Երբ աղեթափութիւնը շատ մեծ է, և պակսածը՝ անբաւական, սպասել դէթ մինչև մէկ տարեկանը և գործողութեան ենթարկել:

Իսկ երբ աղիքը ներս կարելի չէ մտնել (*irréductible*), ամէնէն ուշը 8-12 ամիսներուն ընթացքին կատարել գործողութիւնը:

Միզանցի անբնական բացուածք (*hypospadias*), գործողութեան ենթարկել 6-8 տարեկանին:

Ամորձիքները վար չեն իջած (*ectopie testiculaire*), գործողութիւնը կատարել 6 տարեկանէն յետոյ:

Ամորձիքներու ջրափոշը (*hydrocele*) ինչ տեսակ որ ըլլայ, գործողութիւնը կատարել 2 տարեկանէն յետոյ:

Թլփաւի ցեղութիւն եւ բորբոսում (*phimosis*) գործողութիւնը կատարել 8րդ ամիսէն ետք, եթէ բժշկաւորն դարմանումը արդիւնք չէ տուած եւ եթէ երախային ընդհանուր վիճակը կը ներէ:

Շրթնահեռութիւնը (*bec-de-lièvre*) եթէ թեթիւ է, գործողութիւնը կատարել 6րդ ամիսէն յետոյ, եթէ շեշտուած է՝ 12րդ ամսուն: Ամէն պարագայի, գործողութիւնը պէտք է կատարուի, դեռ երախան լեզու չեղած:

Ազդոսկրի ի ծնե խախտումը (*luxation congénitale de la hanche*) շտկել և «ալչի»ի մէջ առնել 18րդ ամիսէն սկսեալ մինչև 2 տարեկան դառնալը, դեռ քալելու չսկսած:

Ծուռ ոտներ (*pieds bots*), շտկելու սկսիլ 10րդ օրուէն սկսեալ: Եթէ անդամալուծութեան հետեւանք են, միայն բժշկական դարմանում ընել: Գործողութիւնը, երբ պէտք է, 12 տարեկանին:

Իսկ ցեխկներ եւ մաքույսեր (*amygdales et végétations*) 4 տարեկանէն յետոյ, անշուշտ երբ գործողութեան պահանջ զգացուի:

Այս է կարծիքը Փարիզի հիւանդանոցներու բժիշկներէն տքթ. Մարթէնի, զանազան հիւանդութեանց ընթացքին մանուկներու գործողութեան ենթարկուելու ժամանակին մասին:

ԲԺ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆՑ

ՇԻՆ ԱՋԲԵՐԸ. — Ակնաբոյժ տոքթ, Canlonnet կ'ըսէ Թէ, անկարելի է աչքի մարզանքով (*rééducation*) դարմանել շիլ (շաշի) աչքերը. —

1. — Վեց կամ եօթը տարեկանէն վար տղոց մօտ: 2. — 36—38 տարեկանէն վեր մարդոց մօտ: 3. — Անոնց մօտ որոնք աչքերը շրտկելու մարզանքին կանոնաւորաբար, հետեւելու ժամանակ չունին: 4. — Որ բժամիտ են եւ ապուշ: 5. — Որ աչքի դնդերներու անդամալուծութիւն ունին: 6. — Որ 40 աստիճան շեղում մը կը ներկայացնեն լէպի ներս:

Շիլ աչքերը կը դարմանուին 70 առ հարիւր աչքի յատուկ մարզանքներով, եթէ ենթակաները կամք ունին: 30 առ հարիւրը պէտք է գործողութեան ենթարկել: